

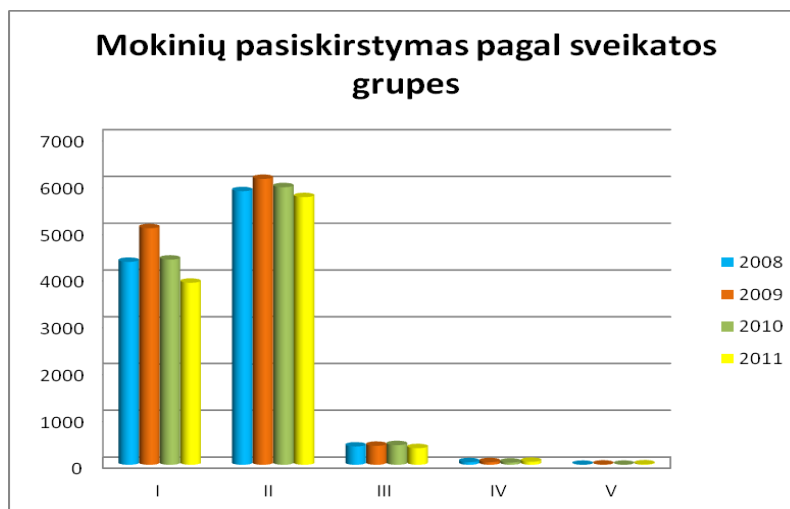
MOKYKLINIO AMŽIAUS VAIKŲ IR JAUNIMO SVEIKATA 2011 M.

2010/2011 m. m. Alytaus miesto savivaldybės bei kitų steigėjų mokyklose mokėsi 11 219 moksleivių. Alytaus miesto savivaldybės švietimo skyriaus duomenimis 2011 metų rugsėjo mėn. mokyklas lankė 10 184 mokiniai, iš jų 611 – pirmąją klasę. Per metus mokyklose sumažėjo 9,2 proc. mokinių. Mokyklose dirbo 12 visuomenės sveikatos priežiūros specialistų 12 etatų krūviu.

Mokinių sveikatos profilaktinį patikrinimą, jo apimtį bei terminus reglamentuoja 2005 m. Sveikatos apsaugos ministro įsakymas Nr. V-1035/ISAK-2680 ir 2011 m. įsigaliojusi Lietuvos higienos norma bendrojo lavinimo mokykloms (HN 21:2011), pagal kurią kasmet iki rugsėjo 15 dienos kiekvienas mokinytis turi pateikti mokyklai pažymą su informacija apie profilaktinio sveikatos patikrinimo rezultatus (forma Nr. 027-1/a). Šioje formoje gydytojas privalo nurodyti vaiko sveikatos būklę, pažymėdamas sveikatos bei kūno kultūros grupę, sutrikimus, dėl kurių mokiniui reikalinga atidesnė priežiūra ugdymo proceso metu. Tačiau vis dar pasitaiko tokių atvejų, kai gydytojai netiksliai užpildo vaiko sveikatos pažymėjimus. Dėl to kyla nepatogumų ir visuomenės sveikatos specialistams, ir mokytojams, nes nepilną informaciją reikia tikslinti pakartotinai siunčiant mokinių pas gydytoją. Profilaktinio patikrinimo duomenys yra labai svarbūs, norint išvengti didesnių mokinių sveikatos sutrikimų ugdymo proceso metu.

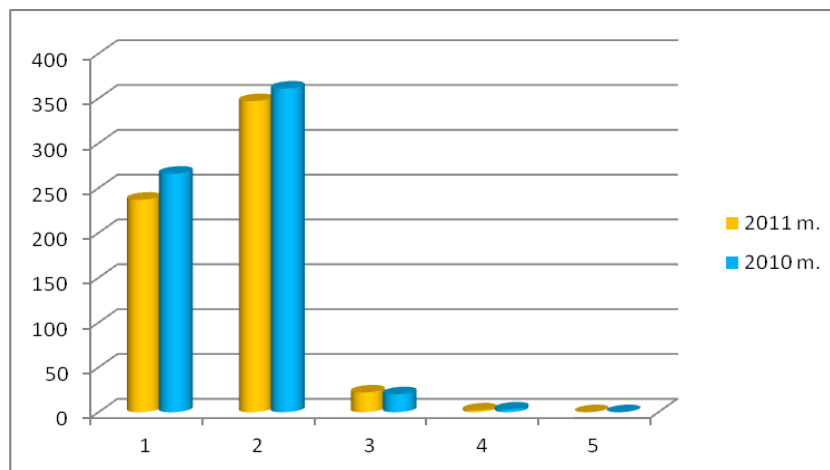
Pagal mokinių sveikatos rodiklius, pateiktus nurodytoje formoje, yra daroma mokinių sveikatos analizė.

2011 metais sveikatą profilaktiškai patikrino 10 047 mokiniai, t.y. 98,6 proc. Tai 2,4 proc. daugiau nei pernai. Daugiausiai nepatitinkusių mokinių Profesinio rengimo centre (130 mok.). Pagal sveikatos grupes mokiniai pasiskirstė sekančiai (žr. 1 pav.):

1 pav. Mokinių pasiskirstymas pagal sveikatos grupes 2008-2011 m.

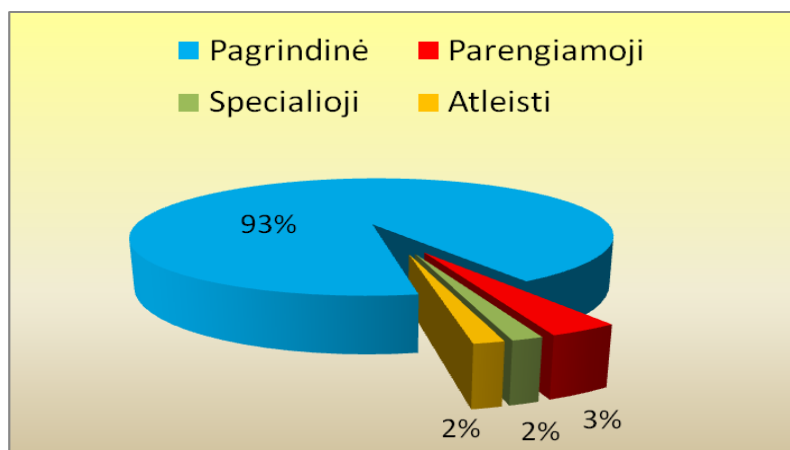
Antroji sveikatos grupė dominuoja moksleivių tarpe, vadinasi, daugiau negu pusė moksleivių (2011 m. – 56,98 proc.) turi bent vieną sveikatos sutrikimą. 2011 m. 38,75 proc. moksleivių, iš visų patikrinusių sveikatą, yra visiškai sveiki, t.y. jie priskiriami pirmai sveikatos grupei. Panašus pasiskirstymas vyrauja ir tarp pirmokų (žr. 2 pav.).

2 pav. Pirmų klasių mokinių pasiskirstymas pagal sveikatos grupes

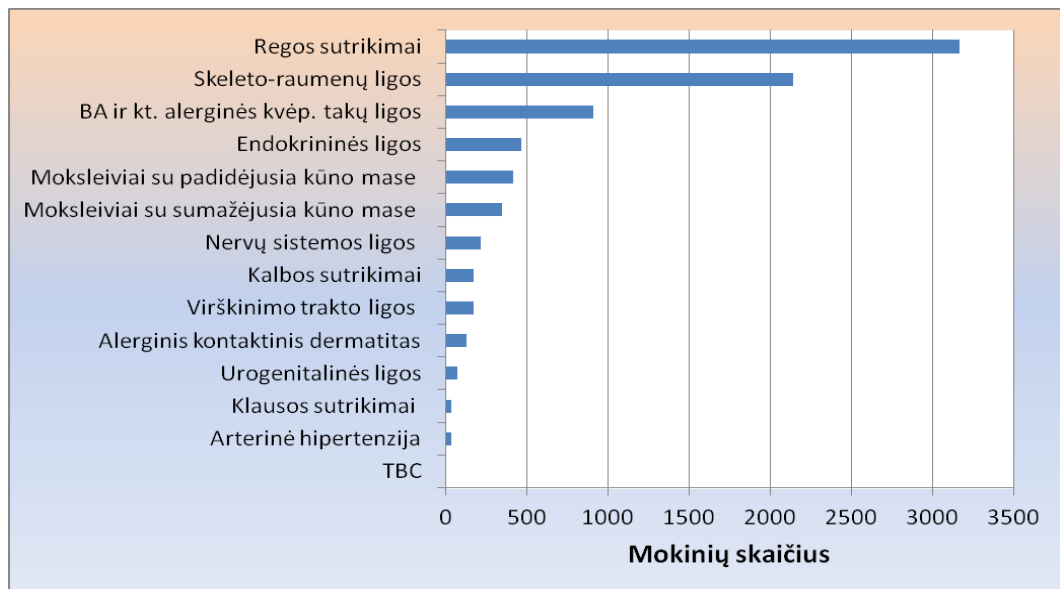
Antrame paveiksle pateiktoje diagramoje matyti, kad 55,5 proc. (2011 m.) pirmokų į mokyklas ateina jau turėdami vieną ar kitą sveikatos susirgimą.

Pagal mokinių sveikatos rodiklius moksleiviai suskirstomi į fizinio lavinimo grupes: pagrindinę, specialiąją, parengiamąją ar visai atleisti nuo kūno kultūros pamokų (žr. 3 pav.).

3 pav. Moksleivių pasiskirstymas pagal fizinį pasirengimą 2011 m.

Analizuojant moksleivių sveikatos sutrikimus, dažniausiai nustatomi regėjimo sutrikimai, kurie sudaro 31,5 proc. (3 163 atv.) iš visų patikrinusių sveikatą mokinių. Gana daug mokinių turi skeleto-raumenų sistemos sutrikimų 21,33 proc., į kuriuos įeina ydinga laikysena, skoliozė, bei kiti susirgimai (žr. 4 pav.).

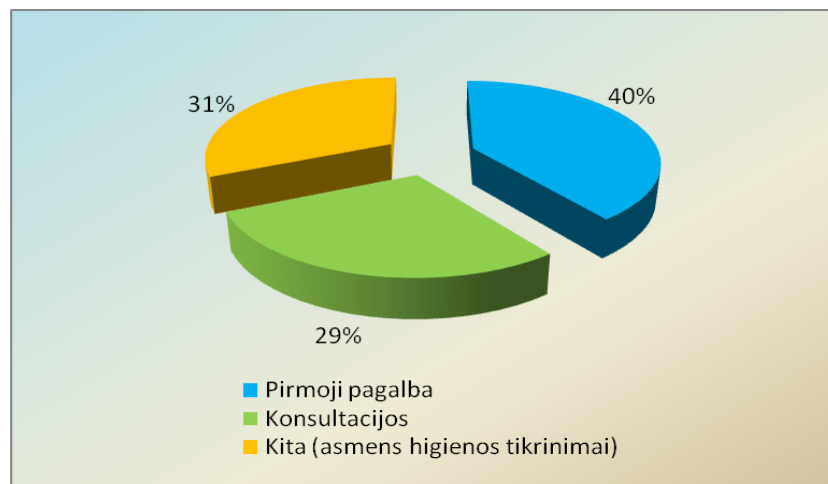

4 pav. Moksleiviams nustatytų sveikatos sutrikimų pasiskirstymas 2011 m.

Mokyklinio amžiaus vaikams nustatoma nemažai bronchinės astmos ir alerginių susirgimų (910 atv.), endokrininės sistemos ligų (468 atv.). 2011 metais nei vienam moksleiviui nebuvo paskirtas tausojantis maitinimas, nors virškinimo sistemos ligos nustatytos 175 mokiniams. 2011 metais mokyklas lankė 419 moksleiviai, kuriems nustatyta padidėjusi kūno masė (4,2 proc.), iš kurių yra net 15 pirmokų.

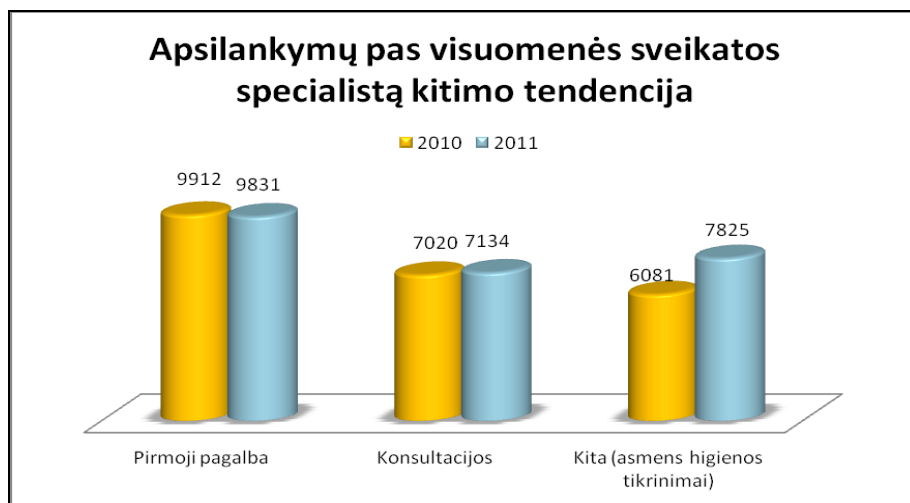
Visuomenės sveikatos specialistės 2011 metais 24 790 kartų suteikė visuomenės sveikatos paslaugas. Iš jų:

- ✓ dėl pirmosios pagalbos – 9 831 kartą;
- ✓ dėl konsultacijų – 7 134 kartus;
- ✓ dėl kitų priežasčių (asmens higienos tikrinimai) – 7 825 kartus (žr. 5 pav.).

5 pav. Apsilankymų pas visuomenės sveikatos specialistą priežastys

Palyginus 2010 m. ir 2011 m. stebimas apsilankymų dėl pirmosios pagalbos teikimo sumažėjimas, tačiau išaugo asmens higienos tikrinimų skaičius (žr. 6 pav.)

6 pav. Apsilankymų kitimo tendencija

Pirmoji pagalba buvo teikta dėl:

- padidėjusios kūno temperatūros, galvos skausmų – 3 937 kartus;
- virškinimo funkcijos sutrikimų – 1 685 kartų;
- traumų, sumušimų – 1 299 kartus;
- kitų priežasčių (bronchinės astmos ar epilepsijos priepuoliai, silpnumas, nerimas, skausmingos mėnesės, nualpimas, skausmas širdies plote, kraujavimas iš nosies ne dėl traumos ir pan.) – 2 910 kartų.

Mokyklose buvo vykdomos įvairios sveikatinimo programos, tokios kaip: asmens higiena ir užkrečiamųjų ligų profilaktika, sveika mityba, psichikos sveikata, psichoaktyvių medžiagų vartojimo prevencija, traumų ir nelaimingų atsitikimų prevencija, lytiškumo ugdymas, darbo ir dienos režimas ir pan. Šioms programoms vykdyti buvo surengti 1 476 renginiai, pokalbiai, diskusijos, konkursai, paskaitos ar viktorinos, kuriuose dalyvavo 37 424 mokiniai, jų tėveliai bei mokytojai.

Išvados ir rekomendacijos

2011 metais sveikatą pasitikrino 10 047 mokiniai, t.y. 98,6 proc. Kaip ir 2010 metais, taip ir šiame, mokinių tarpe vyrauja antra sveikatos grupė, kuriai priskiriami net 56,98 proc. visų sveikatą pasitikrinusių moksleivių. Tik 38,75 proc. moksleivių yra visiškai sveiki.

93 proc. moksleivių sportuoja visu krūviu, 3 proc. – sumažintu krūviu, su 2 proc. mokinių (154 mok.) kūno kultūros mokytojai turi dirbti individualiai, nes jiems fiziniai pratimai turi būti skiriami atsižvelgiant į sveikatos sutrikimą. Daugelyje mokyklų nėra atskirai organizuojamų specialiųjų fizinio lavinimo grupių, todėl tokie mokiniai yra paprasčiausiai atleidžiami nuo kūno kultūros pamokų. 153 mokiniai, t.y. 2 proc. visų mokinių, visiškai negali sportuoti.

Iš visų pasitikrinusių profilaktiškai sveikatą mokinių, net 31,5 proc. (3 163 mokiniams) yra nustatytas regėjimo sutrikimas. Dažnai nustatomi ir skeleto-raumenų sistemos sutrikimai, bronchinė astma ir kitos alerginės ligos. 175 mokiniams nustatyti virškinamojo trakto susirgimai, tačiau nei vienam iš jų nebuvo paskirtas tausojantis maitinimas.

Šiais metais visuomenės sveikatos specialistės, dirbančios mokyklose, 24 790 kartų suteikė visuomenės sveikatos paslaugas. Dažniausiai (39,7 proc.) mokiniai į jas kreipėsi dėl pirmosios pagalbos suteikimo.

Mokiniams bei jų tėveliams reikia vis priminti, kad jie kasmet laiku pasitikrintų sveikatą pas šeimos gydytoją, nes yra atsakingi už savo (savo vaikų) sveikatą.

Siekiant sumažinti sveikatos sutrikimų skaičių turime mokyti vaikus ne tik taisyklingos laikysenos, bet ir kaip teisingai prižiūrėti dantis, laikytis darbo ir poilsio režimo, kaip saugoti savo sveikatą, stengiantis išvengti neigiamų aplinkos veiksnių. Tam turi būti organizuojamos paskaitos, diskusijos, renginiai, viktorinos, konkursai įvairiomis sveikatos išsaugojimo temomis: sveikos mitybos, fizinio aktyvumo, traumų ir nelaimingų atsitikimų klausimais, psichoaktyvių medžiagų vartojimo, dantų ėduonies profilaktikos ir pan.

Renata Kuodienė

Vaikų ir jaunimo sveikatos priežiūros specialistė